

ואת מרים אחותם...

Sister Miriam, the Prophetess

לרגל הולדת מרים תהילה בת הרב יהונתן שמחה ואריאלה חנה בראטה

(1) שמות פרק ב, א-ח

וילד איש מבית לוי ויקח את-בת-לוי: ותהר האשה ותלד בן ותרא אותו כי-טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים: ולא-יכלה עוד הצפינו ותקח-לו תבת גמא ותחמרה בחמר ובזפת ותשם בה את-הילד ותשם בסוף על-שפת היאר: ותתעב אחתו מרחק לדעה מה-יעשה לו: ותהר בת-פרעה לרחץ על-היאר ונערתייה הלכת עליה היאר ותרא את-התבל בתוך הסוף ותשלח את-אמתה ותקחה: ותפתח ותראהו את-הילד והנה נער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה: ותאמר אחתו אל-בת-פרעה האלך וקראתי לך אשה מינקת מן העברית ותינק לך את-הילד: ותאמר-לה בת-פרעה לבי ותלך העלמה ותקרא את-אם הילד:

- 1) Why is מרים referred to here as אחותו – and not by name?
- 2) Why isn't אהרן mentioned here?

(2) שמות פרק ו, כ

ויקח עמרם את-יוכבד דדתו לו לאשה ותלד לו את-אהרן ואת-משה ושני חיי עמרם שבע ושלשים ומאת שנה:

- 3) Why isn't מרים mentioned here?

(3) שמות פרק טו, כ-כא

ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את-התף בידה ותצאן כל-הנשים אחריה בתפים ובמחלות: ותענ להם מרים שירו לה כי-גאה גאה סוס ורכבו רמה ביס:

(4) רש"ם בראשית כ"ח:ט

אחות נביות – לפי שהיה ראשון שבבני ישמעאל קורא אותה אחות נביות. וכן: ותקח מרים הנביאה אחות אהרן, לפי שאהרן נולד קודם משה קורא לה אחות אהרן. אבל במקום שהזכיר משה ואהרן בפסוק אחד קורא אותה אחותם, כדכתיב: ותלד לעמרם את אהרן ואת משה ואת מרים אחותם. וכן: ואחות לוטן תמנע, לפי שהיה ראשון, כדכתיב: לוטן ושובל וצבעון וענא.

- 4) Why is מרים referred to here as אחות אהרן – but not משה?
- 5) Why is she called הנביאה – what prophecy did she have?

(5) במדבר פרק יב, א-טז

ותדבר מרים ואהרן במשה על-אדות האשה הכשית אשר לקח כי-אשה כשית לקח: ויאמרו הן אף-במשה דבר ה' הלא גספנו דבר וישמע ה': והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על-פני האדמה: ויאמר ה' פתאם אל-משה ואל-אהרן ואל-מרים צאו שלשתכם אל-אהל מועד ויצאו שלשתם: ויורד ה' בעמוד ענן ויעמוד פתח האהל ויקרא אהרן ומרים ויצאו שניהם: ויאמר שמעו-נא דברי אסי-יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע בחלום אדבר-בו: לא-כן עבדי משה בכל-ביתי נאמן הוא: פה אל-פה אדבר-בו ומראה ולא בחזית ותמנע ה' ויביט ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה: ויחר-אף ה' בס וילך: והענן סר מעל האהל והנה מרים מצרעת כשלג ויפן אהרן אל-מרים והנה מצרעת: ויאמר אהרן אל-משה בי אדני אל-נא תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו: אל-נא תהי כמות אשר בצאתו מרחם אמו ואכל חצי בשרו: ויצעק משה אל-ה' לאמר אל נא רפא נא לה: ויאמר ה' אל-משה ואביה ירק ירק בפניה הלא תפלם שבעת ימים תסגר שבעת ימים מחוץ למחנה ואחר תאסף: ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא נסע עד-האסף מרים: ואחר נסעו העם מחצרות ויחנו במדבר פארן:

- 6) What was מרים saying about משה? Who is "בנו"? (With whom did 'he speak?)
- 7) Why did she get צרעת?

(6) משנה מסכת סוטה פרק א משנה ט

וכן לענין הטובה מרים המתונה למשה שעה אחת שנאמר ותתעב אחותו מרחוק לפיכך נתעכבו לה ישראל שבעה ימים במדבר שנאמר והעם לא נסע עד האסף מרים

(7) במדבר פרק כ, א-ו

ויבאו בני-ישראל כל-העדה מדבר-צן בחדש הראשון וישב העם בקדש ותמת שם מרים ותקבר שם: ולא-היה מים לעדה ויקהלו על-משה ועל-אהרן: ויבך העם עס-משה לאמר ולו גוענו בגוע אחינו לפני ה': ולמה הבאתם את-קהל ה' אל-המדבר הזה למות שם אנחנו ובעידנו: ולמה העליתנו ממצרים להביא אותנו אל-המקום הרע הזה לאו מקום דרע ותאנה וגפן ורמון ומים אין לשתות: ויבא משה ואהרן מפני הקהל אל-פתח אהל מועד ויפלו על-פניהם וירא כבוד-ה' אליהם:

(8) במדבר פרק כו, נט

וְשָׁמוּ אֶתְּ עַמָּרִים יוֹכָבֵד בַּת־לֵוִי אֲשֶׁר יָלְדָה אֹתָהּ לֵלֵוִי בְּמִצְרַיִם וְתִלְדָּ לְעַמָּרִים אֶת־אֶהֱרֹן וְאֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־מִרְיָם אֲחֹתָם:

8) Why is מרים mentioned here – but not back in 1 (source 2) as part of the family?

(9) דברים פרק כד, ז-יג

כִּי־יִמְצָא אִישׁ גִּבּוֹ נֶפֶשׁ מֵאֲחִיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִתְעַמְד־בּוֹ וּמָכְרוּ וּמָתָהּ הִגָּבָה הָיָה וּבַעֲרַת הָרַע מִקֶּרְבָּךְ: הַשָּׁמֶר בְּנִגְעֵי־הַצִּרְעָה לְשֹׁמֵר מְאֹד וְלַעֲשׂוֹת כָּל־אֲשֶׁר־יֹדוּ אֹתְכֶם הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם כְּאֲשֶׁר צִוִּיתֶם תִּשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת: וְזָכֹר אֶת־אֲשֶׁר־עָשָׂה ה' אֱלֹהֶיךָ לְמִרְיָם בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם: כִּי־תִשָּׂה בְּרַעְךָ מִשָּׂאת מְאוּמָה לֹא־תָבֹא אֶל־בֵּיתוֹ לַעֲבֹט עָבֹט: בַּחוּץ תַּעֲמֹד וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אִתָּהּ נִשָּׂה בּוֹ יוֹצֵא אֶלֶיךָ אֶת־הָעֹבֹט הַחוּצָה: וְאִם־אִישׁ עָנִי הוּא לֹא תִשָּׁכַב בְּעַבְטוֹ: הָשִׁב תִּשָּׁיב לוֹ אֶת־הָעֹבֹט כִּבּוֹא הַשָּׁמֶשׁ וְשָׁכַב בְּשַׁלְמָתוֹ וּבִרְכָּךְ וּלְךָ תִּהְיֶה צְדָקָה לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ:

9) What is the purpose of remembering what ה' did to מרים in the desert?

(10) מיכה פרק ו, ג-ד

עָמִי מִה־עֲשִׂיתִי לָךְ וּמִה הִלָּאתִיךָ עֲנֵה בִי: כִּי הֶעֱלֵיתִךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִבְּרִית עֲבָדִים פָּדִיתִיךָ וְאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת־מֹשֶׁה אֹהֶרֶן וּמִרְיָם:

(11) דברי הימים א פרק ה, כט

וּבְנֵי עַמָּרִם אֹהֶרֶן וּמֹשֶׁה וּמִרְיָם וּבְנֵי אֹהֶרֶן נָדָב וָאֶבְיָהוּא אֲלֶעָזָר וְאִיתָמָר:

(12) שיר השירים פרק ד פסוק ט

לִבְתָּנִי אֲחֹתִי כֻלָּה לִבְתָּנִי בָּאֲחוֹ בָּאֲחַת מֵעֵינַיךָ בָּאֲחַד עֵנֶק מִצִּוְרֶיךָ:

(13) שמות פרק יז, ח-יג

וַיָּבֹא עַמְלֹק וַיִּלָּחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל בְּרַפְדִּים: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בְּחַד־לִנּוֹ אַנְשִׁים וְצָא הִלָּחֶם בְּעַמְלֹק מִחוּר אֲנֹכִי נֹצֵב עַל־רֹאשׁ הַגִּבְעָה וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי: וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כְּאֲשֶׁר אָמַרְלוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֶם בְּעַמְלֹק וּמֹשֶׁה אֹהֶרֶן וְחֹר וְעָלּוּ רֹאשׁ הַגִּבְעָה: וְהָיָה כְּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבְרָאֵל וְכַאֲשֶׁר יִנִּיחַ יָדוֹ וְגִבְרָאֵל עַמְלֹק: וַיְהִי מֹשֶׁה כְּבָדִים וַיִּקְחוּ־רֶאֱבֵן וַיִּשִׁימוּ תַּחְתָּיו וַיִּשָּׁב עָלֶיהָ וְאֹהֶרֶן וְחֹר תָּמְכוּ בְּיָדָיו מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה עַד־בֹּא הַשָּׁמֶשׁ: וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עַמְלֹק וְאֶת־עַמּוֹ לִפְי־חָרֶב:

(14) שמות פרק כד, יב-טו

וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הַרְרָה וְהִי־שָׁם וְאֶתְנֵה לָךְ אֶת־לַחַת הָאֶבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם: וַיִּקַּם מֹשֶׁה וַיְהוֹשֻׁעַ מִשְׁרָתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הָהָר הָאֱלֹהִים: וְאֶל־הַזִּקְנִים אָמַר שְׁבוּ־לָנוּ כִּזְהָ עַד אֲשֶׁר־נָשׁוּב אֵלֵיכֶם וְהָיָה אֹהֶרֶן וְחֹר עִמָּכֶם מִי־בַעַל דְּבָרִים יָגֵשׁ אֲלֵהֶם: וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הָהָר וַיִּכַּסּ הָעָנָן אֶת־הָהָר:

10) Who is חור and why is he included with אהרן at these two critical points – the war against עמלק and the leadership of the nation in משה's temporary absence?

(15) דברי הימים א פרק ב פסוק יט

וְתַמָּת עֲזוּבָה וַיִּקַּח־לוֹ כָּלֵב אֶת־אֶפְרַת וְתִלְדָּ לוֹ אֶת־חֹר:

(16) פסיקתא זוטרותא (לקח טוב) שמות פרק א

וַיְהִי כִי יֵרָאוּ הַמִּילֻדוֹת אֶת־הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בְּתִים. רַב וְלוֹי, חַד אִמֵּר בְּתִי כְהוֹנָה וְלוֹיָהּ, וְחַד אִמֵּר בְּתִי מַלְכוּת, מֵאֵן דָּאִמֵּר בְּתִי כְהוֹנָה וְלוֹיָהּ, אֹהֶרֶן וּמֹשֶׁה, וּמֵאֵן דָּאִמֵּר בְּתִי מַלְכוּת, דָּחִתִּיב וְתַמָּת עֲזוּבָה וַיִּקַּח לוֹ כָּלֵב אֶת־אֶפְרַת זֹ מַרְיָם, וְתִלְדָּ לוֹ אֶת־חֹר, וְכַתִּיב וְדוּד בֶּן־אִישׁ אֶפְרַתִּי הַזֶּה, עֲזוּבָה הִיא מַרְיָם, וְלִמָּה נִקְרָא שְׁמָה עֲזוּבָה, שֶׁהִכֵּל עֲזוּבָה בַּמַּדְבָּר, וְכַתִּיב וְתַסְגֵּר מַרְיָם, מִלְּמַד כֹּל הַנוּשָׂא אִשָּׁה לְשֵׁם שְׁמִים כִּאִילוֹ יִלְדָּה:

(17) אבן עזרא הפירוש הקצר שמות כד

וַיֵּשׁ מִהַקְדָּמוֹנִים שֶׁאִמְרוּ כִי חֹר הִיָּה בַעֲלָה שֶׁל מַרְיָם הַנְּבִיאָה.

"אחוות" בדאשית = מתכון לגלות

(18) בראשית פרק ד, ח-ט

וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל-הֶבֶל אָחִיו וַיֹּהֲרֹגֵהוּ: וַיֹּהֲרֵג בְּדִיּוֹתָם בְּשָׂדֶה וַיִּקָּם קַיִן אֶל-הֶבֶל אָחִיו וַיִּהְרָגֵהוּ: וַיֹּאמֶר ה' אֶל-קַיִן אֵי הֶבֶל אָחִיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי:

(19) בראשית כז, מא

וַיִּשְׁטֹם עֵשָׂו אֶת-יַעֲקֹב עַל-הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ אָבִיו וַיֹּאמֶר עֵשָׂו בְּלִבּוֹ יִקְרְבוּ יָמָיו אֲבִי וְאֶהְרָגָה אֶת-יַעֲקֹב אָחִי:

(20) בראשית לב, יב

הֲצִילָנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו כִּי-יָרָא אֲנֹכִי אֹתוֹ פָּרַעַב וְהִכְנִי אִם עַל-בָּנִים:

(21) בראשית לז, ד

וַיֵּרָא אָחִיו כִּי-אֹתוֹ אָהֵב אֲבִיהֶם מִכָּל-אָחִיו וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכֹל דַּבְּרוֹ לְשָׁלֵם:

(22) בראשית נ, טו

וַיֵּרָא אָחִיו-יוֹסֵף כִּי-יָמַת אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יִשְׁטְמוּנוּ יוֹסֵף וְהַשֵּׁב יָשִׁיב לָנוּ אֶת כָּל-הָרָעָה אֲשֶׁר גָּמְלָנוּ אֹתוֹ:

U7:D21-A2

love, desire, wish (verb)

mr(i)